

faunabeheereenheid Drenthe

Faunabeheerplan Drenthe

Onderdeel **wildsoorten** op basis van de Wet
natuurbescherming



Auteur: Ir. A. Fopma, *Fopma NatuurAdvies*
Rapport: FNA 2017-139
Versie: 01-05-2017

Disclaimer:

Niets uit dit rapport mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Fopma NatuurAdvies. Ook mag het zonder een dergelijke toestemming niet worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Fopma NatuurAdvies is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Fopma NatuurAdvies. De opdrachtgever vrijwaart Fopma NatuurAdvies voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Fopma NatuurAdvies is lid van het Netwerk Groene Bureaus



De informatie in dit rapport is (deels) indirect afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE	3
1 WETTELIJK KADER	5
1.1 PROVINCIALE OMGEVINGSVERORDENING (POV) DRENTHE	5
1.2 JACHT	6
1.2.1 <i>Wettelijk kader</i>	6
1.2.2 <i>Soorten</i>	6
1.2.3 <i>Doelomschrijving</i>	6
1.2.4 <i>Maatregelen</i>	7
1.2.5 <i>Digitale registratie afschot</i>	7
1.2.6 <i>Verplichte registratie trendtellingen</i>	7
1.2.7 <i>Publicatie van tel- en afschotgegevens</i>	7
1.2.8 <i>Evaluatie en bijsturing</i>	7
2 STANDAARDVEREISTEN FAUNABEHEERPLAN	8
2.1 OMVANG VAN HET WERKGEBIED VAN HET FAUNABEHEERPLAN	8
2.2 KAART BEGRENZING WERKGEBIED FAUNABEHEERPLAN / WILDBEHEERENHEDEN	8
2.3 VOORWAARDEN VOOR GEBRUIK	9
2.4 GEBRUIKTE TELGEGEVENS	9
2.5 RELEVANTE WETENSCHAPPELIJKE LITERATUUR	9
2.6 BRONVERMELDINGEN EN REFERENTIES	9
3 WILDSOORTEN	9
3.1 FAZANT (PHASIANUS COLCHICUS)	10
3.1.1 <i>Soortbeschrijving</i>	10
3.1.2 <i>Voorkomen en ontwikkeling van Fazanten</i>	10
3.1.3 <i>Jachtseizoen</i>	11
3.1.4 <i>Jacht</i>	11
3.1.5 <i>Maatregelen ter voorkoming van schade</i>	11
3.1.6 <i>Tellingen en monitoring</i>	11
3.2 WILDE EEND (ANAS PLATYRHYNCHOS)	13
3.2.1 <i>Soortbeschrijving</i>	13
3.2.2 <i>Voorkomen en ontwikkeling van Wilde eenden</i>	13
3.2.3 <i>Jachtseizoen</i>	14
3.2.4 <i>Jacht</i>	14
3.2.5 <i>Maatregelen ter voorkoming van schade</i>	15
3.2.6 <i>Tellingen en monitoring</i>	15
3.3 HOUTDUIF (COLUMBA PALUMBUS)	16
3.3.1 <i>Soortbeschrijving</i>	16
3.3.2 <i>Voorkomen en ontwikkeling van de Houtduif</i>	16
3.3.3 <i>Jachtseizoen</i>	17
3.3.4 <i>Jacht</i>	17
3.3.5 <i>Maatregelen ter voorkoming van schade</i>	17
3.3.6 <i>Tellingen en monitoring</i>	18
3.4 HAAS (LEPUS EUROPAEUS)	19
3.4.1 <i>Soortbeschrijving</i>	19
3.4.2 <i>Voorkomen en ontwikkeling Haas</i>	19
3.4.3 <i>Jachtseizoen</i>	20
3.4.4 <i>Jacht</i>	20
3.4.5 <i>Maatregelen ter voorkoming van schade</i>	21
3.4.6 <i>Tellingen en monitoring</i>	21

3.5	KONIJN (<i>ORYCTOLAGUS CUNICULUS</i>).....	22
3.5.1	<i>Soortbeschrijving</i>	22
3.5.2	<i>Voorkomen en ontwikkeling van het Konijn</i>	22
3.5.3	<i>Jachtseizoen</i>	23
3.5.4	<i>Jacht</i>	23
3.5.5	<i>Maatregelen ter voorkoming van schade</i>	24
3.5.6	<i>Tellingen en monitoring</i>	24
4	LITERATUUR	25

1 Wettelijk kader

Sedert 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht geworden. Met het in werking treden van deze wet zijn de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet ingetrokken.

Het recht om te jagen blijft gecontinueerd. Nieuw in deze wet is dat naast het duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren ook de bestrijding van schadeveroorzakende dieren door grondgebruikers en de uitoefening van de jacht dienen te geschieden overeenkomstig het faunabeheerplan.

Het faunabeheerplan ten aanzien van de jacht en de schadebestrijding door grondgebruikers dient een globaal karakter te hebben¹. Voor het beheer van populaties fungeert het faunabeheerplan net als onder de Flora- en faunawet, als basis voor de ontheffingverlening voor provincies.

Het faunabeheerplan dient op hoofdlijnen inzicht te bieden in de ontwikkeling van populaties van verschillende diersoorten. En dat op basis van redelijkerwijs beschikbare gegevens (populatieschattingen en trendtellingen die reeds plaatsvinden) waardoor er geen administratieve lastenverhoging ontstaat.²

In dit plan gaan we in op de wildsoorten, waarvoor op grond van de Wet natuurbescherming een faunabeheerplan noodzakelijk is.

1.1 Provinciale Omgevingsverordening (POV) Drenthe

Onder de Wet natuurbescherming is er voor wildsoorten ook een faunabeheerplan vereist. De provincie Drenthe heeft in de Provinciale Omgevingsverordening vastgelegd waar deze plannen aan moeten voldoen. Bij het opstellen dit plan is getoetst aan de op 18 december 2016 online staande Provinciale Omgevingsverordening, welke op 1 januari 2017 in werking zal treden.

Voor alle faunabeheerplannen in Drenthe geldt artikel 4.19 van de Provinciale Omgevingsverordening, de zogenaamde basis vereisten faunabeheerplan.

1. Een faunabeheerplan bevat ten minste de volgende gegevens:
 - a) de omvang van het werkgebied van het faunabeheerplan;
 - b) een kaart waarop de begrenzing van het werkgebied van het faunabeheerplan is aangegeven;
 - c) een kaart waarop de begrenzing van alle in het werkgebied van het faunabeheereenheid gelegen wildbeheereenheden is aangegeven;
 - d) bepalingen over de voorwaarden waaronder het mogelijk is om gebruik te maken van een aan de faunabeheereenheid verleende ontheffing op gronden van jachthouders die niet bij de faunabeheereenheid zijn aangesloten:
 1. indien die gronden binnen het werkgebied van de faunabeheereenheid vallen; en
 2. voorzover die gronden plaatsnemen als bedoeld in artikel 4.20, onderdeel h omvatten waar planmatig beheer noodzakelijk is.
2. Een faunabeheerplan voldoet voorts aan het navolgende:
 - a) gebruikte telgegevens van voorgaande jaren zijn gecontroleerd en gevalideerd;
 - b) relevante wetenschappelijke literatuur is gebruikt om conclusies te ondersteunen;
 - c) bronvermeldingen en referenties zijn conform wetenschappelijke richtlijnen op heldere en gestructureerde wijze vermeld en een literatuurlijst is aanwezig.

Provinciale Omgevingsverordening artikel 4.22 gaat over de eisen die gesteld worden aan het faunabeheerplan bij jacht op 1 van de 5 wildsoorten.

Het faunabeheerplan bevat naast hetgeen dat is vereist op grond van artikel 4.19 met betrekking tot de uitoefening van de jacht, tevens:

¹ Amendement 107

² Amendement 167

- a) kwantitatieve gegevens over de Drentse populatie van de wildsoorten ten aanzien waarvan de uitoefening van de jacht plaatsvindt, waarbij inbegrepen verspreidingsgegevens en trends van de Drentse populaties op langere termijn;
- b) een overzicht van de gerealiseerde afschotgegevens per wildsoort in de looptijd van het voorgaande faunabeheerplan;
- c) de wijze waarop de faunabeheereenheid de jaarlijkse afschotgegevens van wildsoorten rapporteert en openbaar maakt.

1.2 Jacht

1.2.1 Wettelijk kader

Aan de eigenaar van gronden waarop de dieren zich bevinden komt het recht tot jagen toe. Onder de Wet natuurbescherming (en daaraan voorafgaande wetten) wordt degene die het recht tot jagen toekomt de jachthouder genoemd. Het jachtregime in de Wet voorziet in publiekrechtelijke beperkingen aan de uitoefening van het recht van de jachthouder om op zijn jachtveld te jagen. De jachthouder doet datgene wat een goed jachthouder betaamt om een redelijke stand van het in zijn jachtveld aanwezige wild te handhaven, dan wel, bij het ontbreken daarvan, te bereiken, en om schade door in zijn jachtveld aanwezig wild als bedoeld te voorkomen.

1.2.2 Soorten

Onder het regime van de jacht vallen op het moment van vaststellen van dit Faunabeheerplan vijf soorten, te weten in het wild levende dieren van de volgende soorten:

- Fazant (*Phasianus colchicus*)
- Wilde eend (*Anas platyrhynchos*)
- Houtduif (*Columba palumbus*)
- Haas (*Lepus Europaeus*)
- Konijn (*Oryctolagus cuniculus*)

De jacht mag gelet op artikel 3.22, lid 2 van de Wet natuurbescherming, worden uitgeoefend in een periode van het jaar zoals deze is vastgelegd in de Regeling natuurbescherming. Bij de soortbeschrijving wordt de openstelling jacht voor de betreffende soort afzonderlijk benoemd. De jacht mag niet worden uitgeoefend ingeval Gedeputeerde Staten van de aan hun toegekende bevoegdheid gebruik maken om de jacht te sluiten indien de weersomstandigheden daartoe noodzaken.

1.2.3 Doelomschrijving

Benutting:

Van de 5 aangewezen wildsoorten is bekend dat de gunstige staat van instandhouding³ niet in het geding is en dat benutting door middel van jacht geen gevolgen heeft voor hun staat van instandhouding.

Bij de uitoefening van de jacht komen benutting en schadebestrijding samen. Immers de vijf aangewezen soorten lenen zich voor benutting, terwijl de vereiste handhaving van een redelijke wildstand⁴ door de jachthouder in zijn jachtveld er mede op gericht is schade als gevolg van in zijn jachtveld aanwezig wild te voorkomen⁵.

Redelijke wildstand:

In artikel 3.20 lid 3 is opgenomen dat de jachthouder datgene doet wat een goed jachthouder betaamt om een redelijke stand van de in zijn jachtveld aanwezige wild te handhaven dan wel te bereiken en om schade door wild te voorkomen. De jachthouder kent als geen ander zijn jachtveld en kan daarom inschatten wat er, gegeven de

³ Brief van Dam wildlijst wordt landelijk vastgesteld [Kamerstuk: DGAN / 16148334]

⁴ Artikel 3.20 lid 3 Wet

⁵ Kamerstukken 33348, nr 18, vraag 56

aanwezige populaties van dieren in zijn veld, mogelijke en nodig is aan afschot gedurende het jachtseizoen om een redelijke wildstand te handhaven, zodat er geen negatief effect op natuurwaarden is en dat jacht duurzaam is. Dat is in het eigen belang van de jachthouder, omdat bij overmatig afschot het voortbestaan van de wildpopulaties in zijn veld in gevaar komt en omdat hij bij te weinig afschot aansprakelijk kan zijn voor de schade die het wild in zijn jachtveld of bij anderen aanricht.

Hierbij moet het onderliggende faunabeheerplan de jachthouder de ruimte bieden om invulling te geven aan diens verplichting om een redelijke wildstand te handhaven of te bereiken.

1.2.4 Maatregelen

De maatregelen die een jachthouder kan nemen om een redelijke wildstand te realiseren hangen af van de omstandigheden in zijn jachtveld. Het is aan de jachthouder om te bepalen op welke wijze hij middels maatregelen invulling geeft aan het bereiken van een redelijke wildstand en daarin een goede afweging te maken tussen benutten, schadepreventie en andere maatschappelijke belangen. In dit faunabeheerplan worden geen aanvullende eisen gesteld aan de jachthouder om een redelijke wildstand te bereiken omdat de wet de jachthouder exclusief deze bevoegdheid geeft en de provincie hierin geen bevoegd gezag is.

1.2.5 Digitale registratie afschot

Op grond van de Wnb is de verplichte registratie door de jachtaktehouder van zijn/haar afschot van wildsoorten. De jachtaktehouder is verplicht het afschot te melden binnen het betreffende veld, naar aantallen en datum. De jachtaktehouder kan, voor zover hij/zij in gezagsverhouding staat tot de jachthouder, de registratie van afschot ook laten uitvoeren door de jachthouder. De registratie vindt plaats aan de FBE in een digitaal systeem (nu: Faunaregistratiesysteem (FRS)). De gegevens nodig om te voldoen aan de eisen die worden gesteld in de POV.

1.2.6 Verplichte registratie trendtellingen

In de POV worden in artikel 4.22 eisen gesteld aan de jacht.

Alle wbe's zijn gehouden om bij te dragen aan de tellingen. Het betreft voor de wildsoorten de voorjaars trendtelling wildsoorten. Deze telling is gericht op een landelijke trend van de aantallen van de jachtwildsoorten. Hiervoor wordt geteld middels de meest recente "Instructie voor WBE's bij de organisatie van faunatellingen" uitgegeven door de Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging. De verzamelde gegevens worden voor 1 september van het jaar waarin is geteld, door de WBE's ingevoerd in een faunaregistratiesysteem.

De inspanningsverplichting zit erin dat jacht alleen mogelijk is op basis van een faunabeheerplan. Voor het opstellen en evalueren van deze plannen zijn de data over afschot, maar ook gegevens over trendtellingen noodzakelijk. Veel gegevens over de verspreiding van soorten en trendtellingen worden nu uit het NDFF of bij aangesloten partners (Sovon, waarneming.nl) vandaan gehaald. Om deze gegevens zo compleet mogelijk en betrouwbaar te krijgen is het van belang ook de jachthouders hun data goed registreren zodat deze in aanvulling op het NDFF gebruikt kunnen worden.

1.2.7 Publicatie van tel- en afschotgegevens

Tel- en afschotgegevens worden jaarlijks door de faunabeheereenheid gepubliceerd in een jaarverslag op het schaalniveau van de provincie. Deze publicatie dient – uitsluitend – ter verantwoording van de uitvoering van het Faunabeheerplan. Er vindt in deze verslaglegging geen duiding plaats van trends van wildsoorten op basis van tellingen en afschotregistratie omdat dit conform de wet ter beoordeling is aan de jachthouder. Telcijfers geven een indicatie van de aantallen dieren die op het moment van tellen in de betreffende telgebieden worden geteld. Afschotcijfers geven een indicatie over de aantallen aanwezige dieren en over de inspanning die de jachtaktehouder in de betreffende periode heeft verricht of heeft kunnen verrichten.

1.2.8 Evaluatie en bijsturing

Het faunabeheerplan heeft een looptijd van ten hoogste 6 jaar. Gedurende deze periode worden de tellingen en het afschot geregistreerd en de populaties jaarlijks gemonitord. Voorafgaand aan het volgende beheerplan zal er na het 2e jaar een evaluatie plaatsvinden. Deze evaluatie dient ertoe om o.a. na te gaan of de gunstige staat van instandhouding van de soort op provinciaal niveau nog steeds wordt gewaarborgd.

2 Standaardvereisten faunabeheerplan

In dit hoofdstuk gaan we in op de standaardvereisten welke aan ieder faunabeheerplan worden gesteld op grond van artikel 4.19 van de Provinciale Omgevingsverordening.

2.1 Omvang van het werkgebied van het faunabeheerplan

Het werkgebied van de faunabeheereenheid is de gehele provincie Drenthe, exclusief de bebouwde kommen en vliegvelden. Het werkgebied heeft een oppervlakte van circa 153.400 ha. Paragraaf 2.2 bevat de kaart met de weergave van het werkgebied van de Faunabeheereenheid Drenthe en de daarbinnen gelegen werkgebieden van de wildbeheereenheden. Het werkgebied omvat niet de delen binnen de bebouwde kommen. Voor deze bebouwde kommen is de gemeente in het algemeen verantwoordelijk voor het aanvragen van eventueel noodzakelijke ontheffingen.

2.2 Kaart begrenzing werkgebied faunabeheerplan / wildbeheereenheden



Figuur 2.2.1 Kaart Faunabeheereenheid Drenthe, met daarbinnen de wildbeheereenheden. (Bron: <http://drenthe.faunabeheereenheid.com/wildbeheereenheden/>)

Wildbeheereenheden zijn verenigingen van jachthouders met een jachtakte, waar grondgebruikers en terreinbeheerders ook lid van kunnen zijn. De volgende wildbeheereenheden zijn actief in Drenthe: Artemis, Bargerveld, Dalgronden, Diana, Diever-Smilde, Drents Diep en Aa, Drie Marken, Dwingelderveld, Echtens Morgenland, Grensstreek, Het Groote Veld, Havelte, Hondsrugveld, Kerspel Dalen, Koekange-Ruinerwold, De Lebbestoak, Mars en Westerstroom, Noordenveld, Noord-Westhoek⁶, 't Scholtensveld, Vledder e.o. en De Wieken.

2.3 Voorwaarden voor gebruik

Voor de uitvoering van dit faunabeheerplan is het niet noodzakelijk dat men een ontheffing heeft. Een ieder die gerechtigd is om te jagen kan terugvallen op dit faunabeheerplan.

2.4 Gebruikte telgegevens

Alle gegevens die wij hebben gebruikt van externe partijen zijn openbaar en gevalideerd. Waar gegevens in dit rapport zijn gebruikt is een doorverwijzing naar de bronnen opgenomen.

2.5 Relevante wetenschappelijke literatuur

Alle gebruikte literatuur is opgenomen in hoofdstuk 4. Onder de tabellen zijn alle bronnen vermeld.

2.6 Bronvermeldingen en referenties

In hoofdstuk 4 zijn conform wetenschappelijke richtlijnen alle gebruikte bronvermeldingen en referenties op een heldere en gestructureerde wijze vermeld.

3 Wildsoorten

Onder 'wildsoorten' worden de soorten verstaan welke bij artikel 3.20 lid 1 Wnb zijn aangewezen als soorten welke door de jachthouder en degenen in gezelschap van de jachthouder kunnen worden gevangen, gedood of verontrust. In artikel 3.20 lid 2 Wnb zijn vijf soorten als wild benoemd.

Daarbij gelden een aantal restricties die bij wet zijn vastgelegd. Voor deze restricties en voorwaarden wordt verwezen naar de vigerende wetgeving. Uit de Wet natuurbescherming, welke op 1 januari 2017 in werking treedt volgt dat vanaf die datum de uitoefening van de jacht alleen kan plaatsvinden op grond van een vastgesteld faunabeheerplan.

Omdat het traject van de vaststelling en goedkeuring van de door de faunabeheereenheden 'nieuwe stijl' op te stellen faunabeheerplannen zal kunnen plaatsvinden zodra de Wet natuurbescherming, de daarop gebaseerde uitvoeringsregelgeving en de provinciale verordeningen die ter zake regels stellen in werking zijn getreden, heeft de staatssecretaris in overleg met de provincies besloten om de periode waarbinnen deze afronding moet plaatsvinden zeer beperkt te houden. De vaststelling moet op 1 maart 2017 zijn afgerond.⁷ Hierin is de FBE Drenthe echter door diverse omstandigheden niet in geslaagd, vaststelling door de FBE Drenthe is voorzien in april 2017.

In dit hoofdstuk wordt van de bij wet aangewezen wildsoorten een korte soortbeschrijving gegeven alsmede een beschrijving van het voorkomen van de soorten binnen de provincie Drenthe. Tevens worden in dit hoofdstuk de soorten behandeld welke op grond van de landelijke vrijstelling gedood mogen worden ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen en/of schade aan flora en fauna.

⁶ De WBE Noord-Westhoek zal op korte termijn opgaan in andere Drentse WBE.

⁷ Kamerbrief 'Inwerkingtreding Wet natuurbescherming' d.d. 21 oktober 2016 met kenmerk: DGAN / 16148334

3.1 Fazant (*Phasianus colchicus*)

Status: *wildsoort*

3.1.1 Soortbeschrijving

De Fazant (*Phasianus colchicus*) komt van oorsprong uit de drogere streken van Centraal-Azië. In de tweede helft van de achttiende eeuw werd in Europa op grote schaal begonnen met het invoeren, kweken en uitzetten van deze soort voor de jacht. De Fazant wordt nu als een inheemse vogelsoort beschouwd.

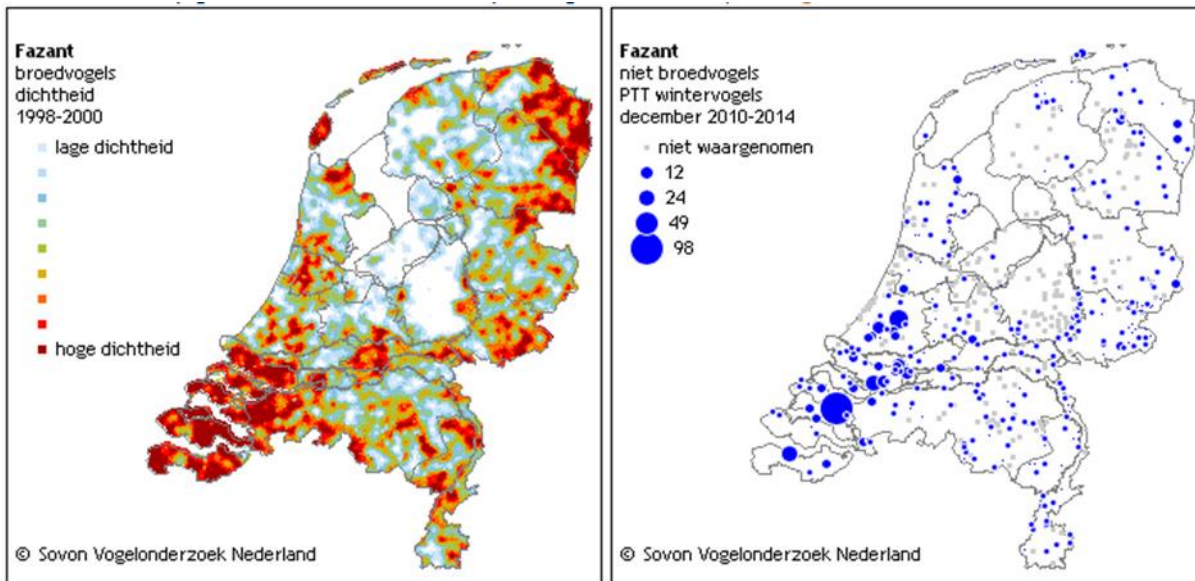
3.1.2 Voorkomen en ontwikkeling van Fazanten

Nationaal

In alle provincies in Nederland komen Fazanten voor. Fazanten komen in de broedtijd in grote delen van Nederland voor maar ontbreken in stedelijk gebied en bosrijke omgeving.

Ze zijn het talrijkst in agrarisch gebied op de kleigronden van Zuidwest- en Noordoost-Nederland.

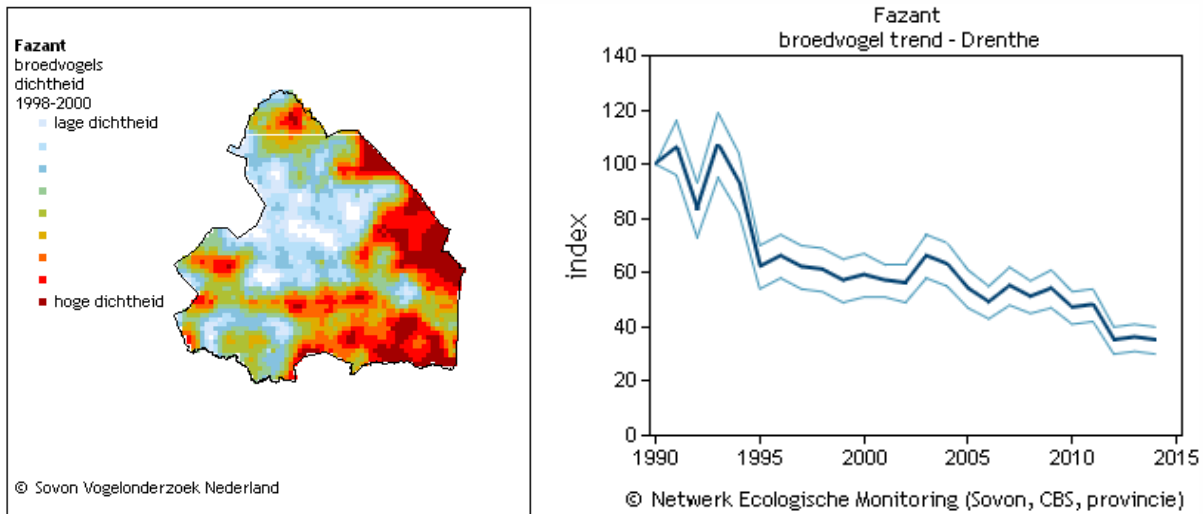
Buiten broedtijd (in het najaar en winter) vormen Fazanten groepjes die op plekken met veel voedsel en dekking samenscholen. Zulke plekken liggen doorgaans op slechts enkele honderden meters van de broedplaats. Grotere verplaatsingen lijken niet voor te komen. De wintergroepen vallen in het vroege voorjaar uiteen. (Bron: SOVON)



Figuur 3.1.1 Links: Deze kaart is gebaseerd op de Atlas van de Nederlandse Broedvogels (Sovon 2002). Weergegeven is de relatieve dichtheid per vierkante kilometer.
Rechts: Deze kaart is gebaseerd op het Punt Transect Tellingen project (PTT). Weergegeven is het gemiddeld aantal exemplaren per telroute. Routes waar de soort niet is waargenomen zijn apart aangegeven (geen landelijke dekking). (Bron: SOVON)

Drenthe

Alleen in het westelijke deel van Drenthe worden zeer beperkt Fazanten aangetroffen (zie figuur 2). De dichtheid hangt vooral samen met het beschikbare biotoop. Uit tellingen in steekproefgebieden blijkt dat de stand in de steekproefgebieden in de afgelopen decennia is afgenomen (SOVON). Deze afname wordt vooral veroorzaakt door toename van de aantallen predatoren en veranderingen in biotoop en door het verbod op uitzetten. Er zijn sinds 1993 geen vergunningen meer verleend voor het uitzetten van Fazanten. Na het uitzetverbod is de populatie in eerste instantie sterk afgenomen. Sinds 2002 is de afname van Fazanten geringer en lijkt de stand enigszins te stabiliseren. Ook valt op dat er jaarlijks grote verschillen kunnen optreden in aantallen getelde broedparen. Zo is de sterke afname in 2009 niet terug te zien in de landelijke index. Onduidelijk is of dit waarnemerseffecten zijn of een daadwerkelijke terugval in dat jaar in Drenthe.



Figuur 3.1.2 Verspreiding en trend van de broedvogelpopulatie van de Fazant in Drenthe. Bron: website Sovon.nl

3.1.3 Jachtseizoen

Op basis van de Regeling natuurbescherming, artikel 3.5 is de jacht geopend :

- Fazantenhaan: van 15 oktober tot en met 31 januari;
- Fazantenhenn: van 15 oktober tot en met 31 december.

De jacht mag alleen plaatsvinden gedurende de periode van zonsopgang tot zonsondergang.

3.1.4 Jacht

De jachthouder doet datgene wat een goed jachthouder betaamt om een redelijke stand van de in zijn jachtveld aanwezige wild als bedoeld in het tweede lid te handhaven, dan wel, bij het ontbreken daarvan, te bereiken, en om schade door in zijn jachtveld aanwezig wild als bedoeld in het tweede lid te voorkomen. Er zijn bij Fazanten 3 factoren die een redelijke wildstand sterk kunnen beïnvloeden: bovenmatige predatie, biotoopverslechtering en weersomstandigheden. Deze factoren zijn niet alleen op de Fazant van invloed maar ook op andere bodembroeders.

Voor het handhaven dan wel bereiken van een redelijk wildstand op jachtveldniveau staat het de jachthouder vrij om, zo nodig in samenspraak met de grondeigenaar, maatregelen te (laten) treffen die gericht zijn op biotoopverbetering. Verder kan, op grond van de landelijke vrijstelling, bestrijding plaatsvinden van de Vos of Zwarte kraai om predatie te beperken.

Zie ook paragraaf 1.2.8 voor bijsturen op jachtveldniveau bij verder dalende trend.

3.1.5 Maatregelen ter voorkoming van schade

Fazanten kunnen schade veroorzaken aan economische belangen (land en tuinbouw), maar soms ook aan flora en fauna. Bekend is dat Fazanten beschermde diersoorten als Hazelwormen kunnen prederen.

Gedurende het jachtseizoen kan door middel van de jacht eventuele schade door wild aan economische en andere belangen worden beperkt. Buiten het jachtseizoen geldt voor deze soort dat, indien schade optreedt of dreigt op te treden en preventie tegen schade onvoldoende helpt, er een ontheffing voor schadebestrijding dient te worden aangevraagd. Op dit moment is er geen informatie bekend over belangrijke schade, veroorzaakt door Fazanten.

3.1.6 Tellingen en monitoring

Fazanten worden met de trendtelling door wildbeheereenheden geteld volgens een landelijk protocol, zie 1.2.6.. De resultaten hiervan worden door wildbeheereenheden gecontroleerd op juistheid, uniforme wijze van

rapporteren, volledigheid en bruikbaarheid. Jaarlijks zorgt de faunabeheereenheid dat de data op provinciaal niveau wordt gepubliceerd. Deze gegevens kunnen een indicatie geven over de ontwikkeling van aantallen in de steekproefgebieden in het voorjaar. Ze geven geen informatie over de aantalsontwikkeling in het najaar. De registratie van het afschot vindt plaats in het FRS systeem.

Een belangrijk deel van de monitoring vloeit voort uit de verplichting in artikel 3.13 lid 1 Wet natuurbescherming op grond waarvan jachtaktehouders de FBE gegevens verstrekken over de aantallen dieren, onderscheiden naar soort, die zij hebben gedood.

3.2 Wilde eend (*Anas platyrhynchos*)

Status: *wildsoort*

3.2.1 Soortbeschrijving

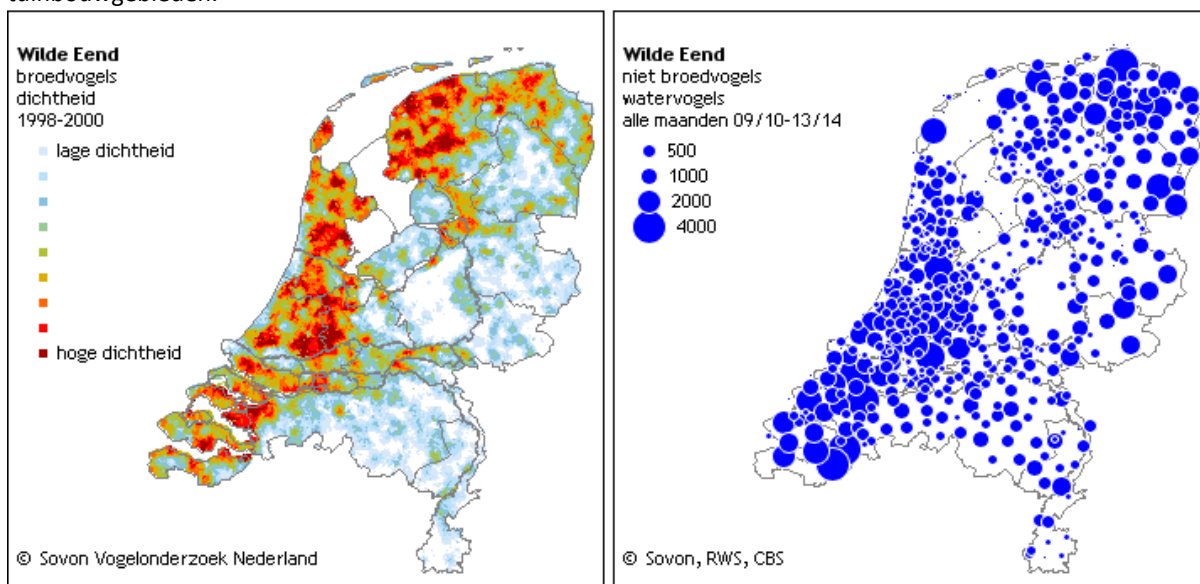
De Wilde eend is een zeer algemene watervogel van Nederland. De soort heeft een voorkeur voor waterrijke gebieden, sloten, plassen en meren, maar komt ook in het stedelijk gebied veelvuldig voor. Het voedsel bestaat uit plantaardig en dierlijk materiaal zoals zaden, gras, slakjes, maar ook graan, peulvruchten of andere tuinbouwgewassen. Wilde eenden foerageren vooral 's nachts en trekken vooral in de ochtend- en avonden van en naar voedselgebieden zoals graanakkers. Tijdens de ruiperiode zijn ze minder actief en slecht zichtbaar.

3.2.2 Voorkomen en ontwikkeling van Wilde eenden

Nationaal

De wilde eend komt overal in Nederland voor. In de zomerperiode zijn het vooral de hier broedende eenden en in het najaar worden de aantallen aangevuld met wilde eenden uit noordelijke en oostelijke gebieden in Europa. Door de gemiddeld zachte winters is Nederland een belangrijk overwinteringsgebied. In Nederland nemen de broedvogels sinds de negentiger jaren in aantallen wat af. Op Europees niveau nemen de broedparen echter toe waardoor de Nederlandse afname een uitzondering is. Op basis van oude tijdreeksen zijn de aantallen Wilde eenden weer op het niveau van 1970. Voor doortrekkende Wilde eenden ligt dat anders. Daar lijkt juist sprake van een toename van aantallen in het najaar (trektellen.nl).

De Wilde eend is een soort van met name lage en waterrijke gebiedengronden in Nederland en is veel te vinden rond moerassen, langs slootkanten op vijvers, kanalen en plassen. Voedselrijke gebieden zijn daarin belangrijk. Wilde eenden kennen een voedsel trek waarbij ze 's nachts elders foerageren zoals op akkers en in tuinbouwgebieden.

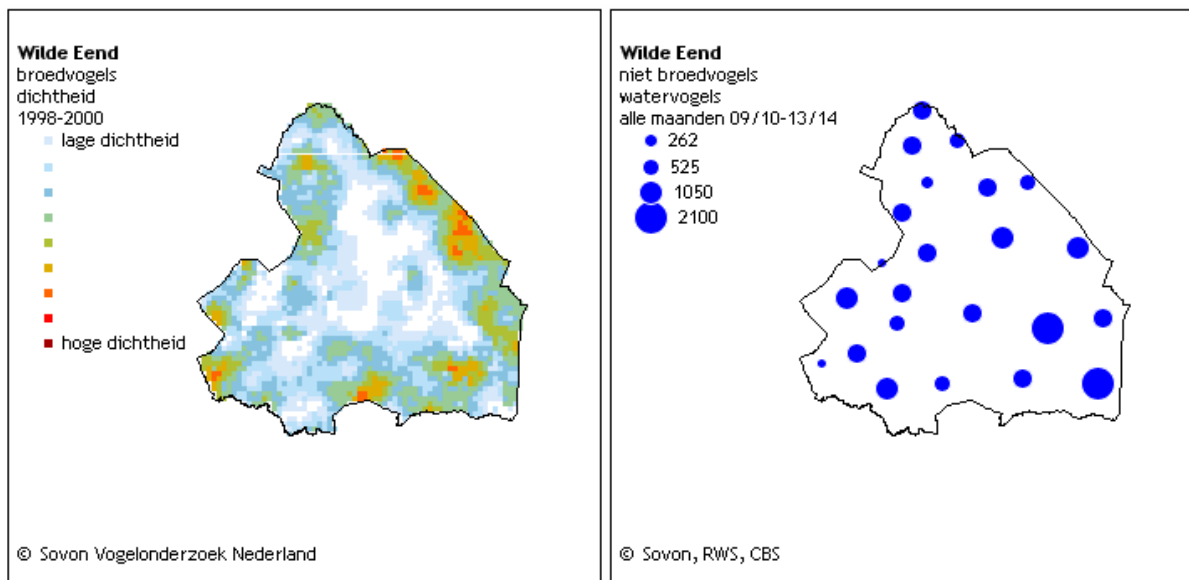


Figuur 3.2.1 Links: Deze kaart is gebaseerd op de Atlas van de Nederlandse Broedvogels (Sovon 2002). Weergegeven is de relatieve dichtheid per vierkante kilometer. Rechts: Deze kaart is gebaseerd op het Punt Transect Tellingen project (PTT). Weergegeven is het gemiddeld aantal exemplaren per telroute. Routes waar de soort niet is waargenomen zijn apart aangegeven (geen landelijke dekking). (Bron: SOVON)

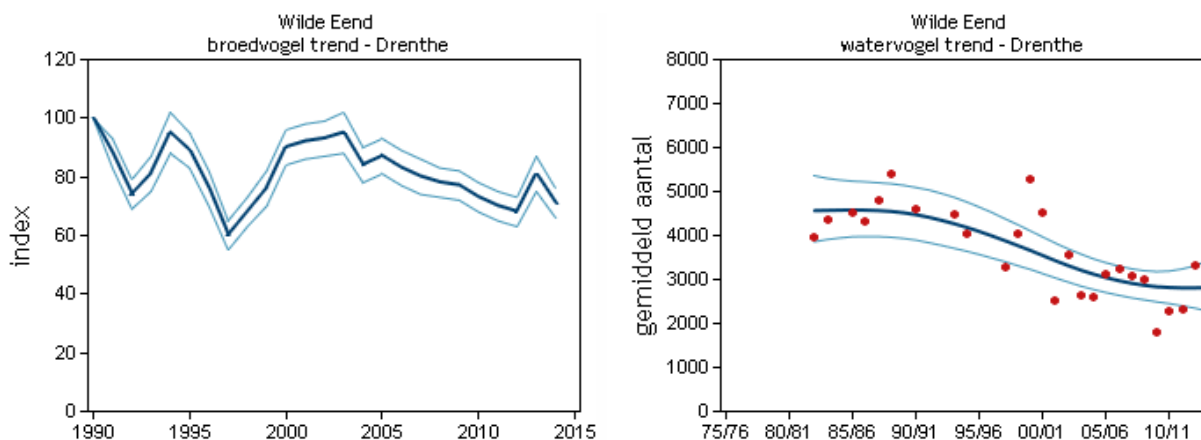
Drenthe

Wilde eenden komen in Drenthe als broedvogel vooral voor in de nattere gebieden (zie figuur 3.2.1). De aantallen die in Drenthe worden aangetroffen zijn afkomstig van de Nederlandse broedpopulaties en van doortrekkende eenden afkomstig uit Scandinavië en Oost-Europa. Het aantal broedende Wilde eenden is in Drenthe aan enige schommelingen onderhevig. In Drenthe nemen de aantallen broedvogels de afgelopen jaren

ook wat af. Dat is in lijn met de afname in heel Nederland. De oorzaak daarvan ligt in het geringe nestsucces (<40%) en de geringe overleving van kuikens (Sovon, 2016).



Figuur 3.2.2 Verspreiding van de broedvogel- en niet-broedvogelpopulatie van de Wilde eend in Drenthe. Bron: website Sovon.nl



Figuur 3.2.3 Trend van de broedvogel- en niet-broedvogelpopulatie van de Wilde eend in Drenthe. Bron: website Sovon.nl

3.2.3 Jachtseizoen

Op basis van de Regeling natuurbescherming, artikel 3.5 is de jacht op de Wilde eend geopend van 15 augustus tot en met 31 januari. De jacht op de Wilde eend mag alleen plaatsvinden gedurende de periode van een half uur voor zonsopkomst tot een half uur na zonsondergang.

3.2.4 Jacht

De jachthouder doet datgene wat een goed jachthouder betaamt om een redelijke stand van de in zijn jachtveld aanwezige wild als bedoeld in het tweede lid te handhaven, dan wel, bij het ontbreken daarvan, te bereiken, en om schade door in zijn jachtveld aanwezig wild als bedoeld in het tweede lid te voorkomen. Er zijn bij Wilde eenden 3 factoren die een redelijke wildstand sterk kunnen beïnvloeden:

1. bovenmatige predatie van nesten en kuikens;

2. biotoopverslechtering en;
3. weersomstandigheden.

Vermoedelijk is concurrentie door ganzen, zoals bezetting van broedplaatsen of dominant gedrag (Nijlgans), nog een vierde reden is waarom Wilde eenden de laatste 20 jaar in aantallen wat teruglopen.

Voor het handhaven of bereiken van een redelijk wildstand op jachtveldniveau staat het de jachthouder vrij om, zo nodig in samenspraak met de grondeigenaar of –gebruiker, maatregelen te (laten) treffen die gericht zijn op biotoopverbetering of verhoging van nest- of broedsucces zoals het plaatsen van broedkorven. Ook kunnen er afspraken gemaakt worden over vegetatiebeheer zoals het maaien of klepelen van oevervegetatie in het voorjaar. Verder kan, op grond van de landelijke vrijstelling, bestrijding plaatsvinden van de vos of Zwarte kraai om bovenmatige predatie te beperken. Wanneer concurrentie met ganzen een belangrijke rol speelt kan aantalsreductie van ganzen of andere bovenmatig concurrerende soorten de jachthouder helpen om in zijn veld een redelijke wildstand te handhaven. Hiervoor is wel een ontheffing noodzakelijk.

3.2.5 Maatregelen ter voorkoming van schade

Gedurende het jachtseizoen kan door middel van de jacht eventuele schade door Wilde eenden aan economische belangen worden beperkt.

Buiten het jachtseizoen geldt voor de Wilde eend dat, indien schade optreedt of dreigt op te treden en preventie tegen schade onvoldoende helpt, er een ontheffing voor schadebestrijding dient te worden aangevraagd. In 2010 heeft de provincie een ontheffing verleend aan de faunabeheereenheid (kenmerk 17/RO/2010006010, d.d. 7 mei 2010). Deze liep tot 1 april 2015. Alleen in 2010 was er sprake van belangrijke schade (schade >€ 250,=) in WBE De Dalgronden. Vanwege dreigende belangrijke schade in de Gerst heeft de provincie in 2014 nog een perceel gebonden ontheffing verleend.

3.2.6 Tellingen en monitoring

Wilde eenden worden met de trendtelling door wildbeheereenheden geteld volgens een landelijk protocol zie 1.2.6. De resultaten hiervan worden door wildbeheereenheden gecontroleerd op juistheid, uniforme wijze van rapporteren, volledigheid en bruikbaarheid. Jaarlijks zorgt de faunabeheereenheid dat de data op provinciaal niveau wordt gepubliceerd. Deze gegevens kunnen een indicatie geven over de ontwikkeling van aantallen in de steekproefgebieden in het voorjaar. Ze geven geen informatie over de aantalsontwikkeling in het najaar.

Een belangrijk deel van de monitoring vloeit voort uit de verplichting in artikel 3.13 lid 1 op grond waarvan jachtaktehouders de FBE gegevens verstrekken over de aantallen dieren, onderscheiden naar soort, die zij hebben gedood. Door de FBE worden deze gegevens gevalideerd en gebruikt ten behoeve van een jaarlijks door de FBE te publiceren overzicht. Ze geven een indicatie van de aanwezigheid van wild en de inspanning van de jachtaktehouder.

3.3 Houtduif (*Columba palumbus*)

Status: *wildsoort en soort van de landelijke vrijstelling*

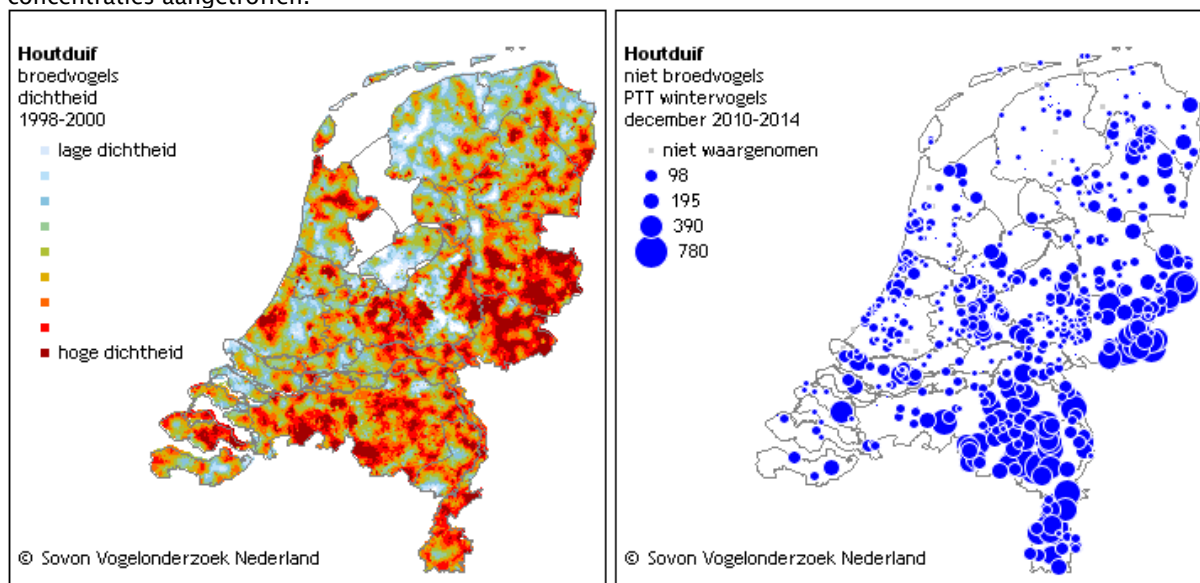
3.3.1 Soortbeschrijving

De Houtduif is een algemeen voorkomende soort. Houtduiven broeden meestal in bomen op uiteenlopende plekken in het landschap zoals in bossen, parken en andere houtopstanden. Ze broeden ook in het stedelijk gebied. Houtduiven foerageren vooral buiten bosverband in agrarische gebieden en kruidenrijke vegetatie. In het najaar en in de winter foerageren ze ook op eikels en beukennoten. Per broedsel hebben Houtduiven twee eieren en soms kunnen ze tot 3 broedsels per jaar komen. Dat maakt ze een succesvolle soort. Naast de broedvogels komen er in het najaar ook veel vogels uit Scandinavië naar Nederland. Deels blijven ze hier in de winter aanwezig. In sommige jaren kan het in Nederland om miljoenen doortrekkende duiven gaan met een maximum van ca. 260.000 doortrekkende Houtduiven op 1 dag op 1 trektelpost in 2014 (www.trektellen.org).

3.2.2 Voorkomen en ontwikkeling van de Houtduif

Nationaal

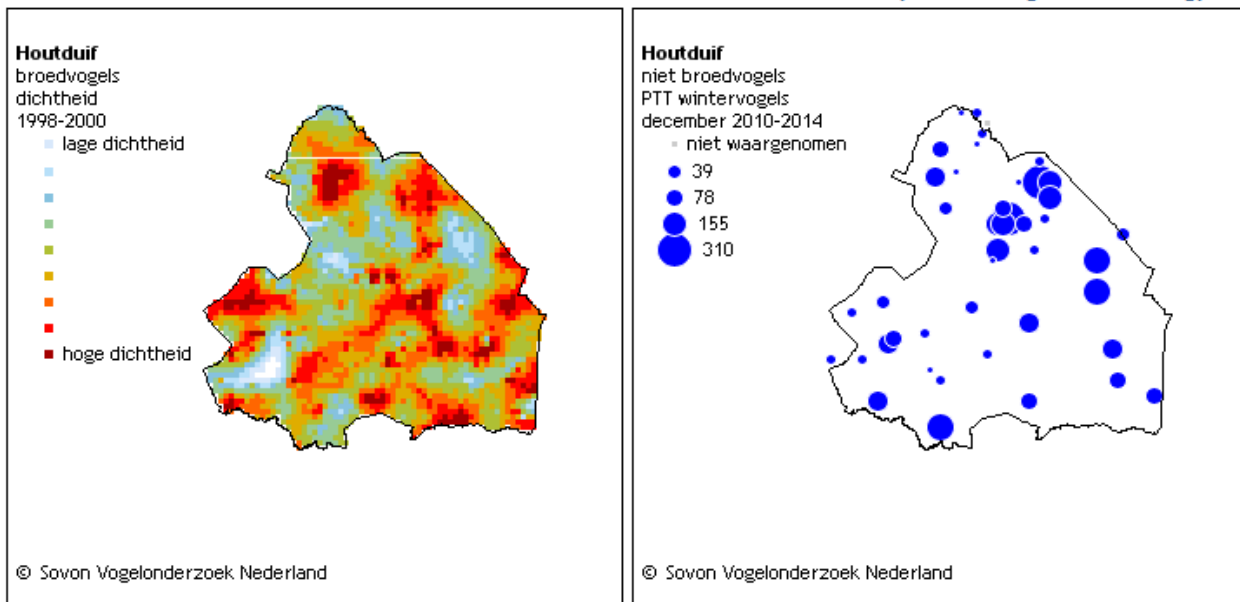
Houtduiven komen overal in Nederland voor als broedvogel en als trekvogel en wintergast. In jaren met een gunstig voedselaanbod komen ze in grote aantallen voor. De aantallen broedvogels is stabiel. De aantallen doortrekkers en overwinteraars nemen sterk toe, vooral in Oost- en Zuid-Nederland worden grotere concentraties aangetroffen.



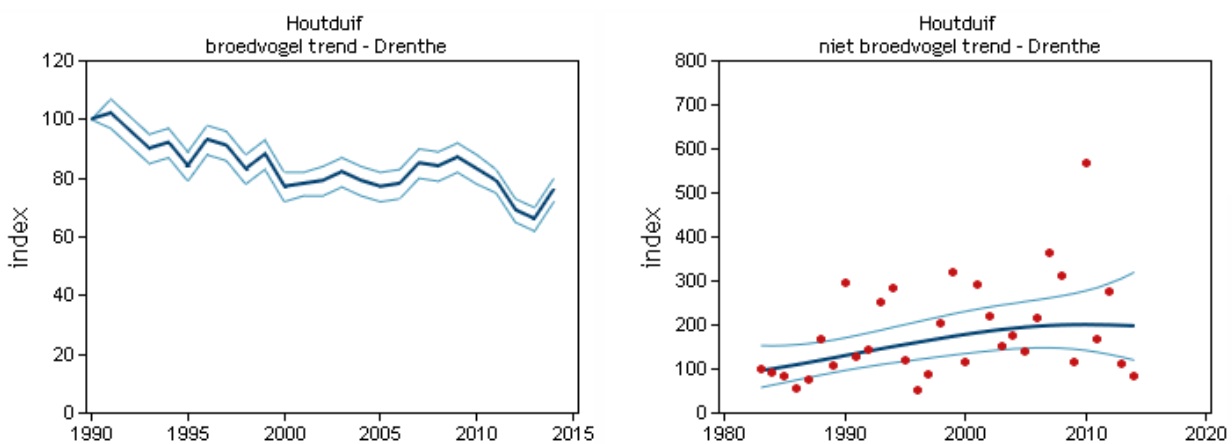
Figuur 3.3.1 Links: Deze kaart is gebaseerd op de Atlas van de Nederlandse Broedvogels (Sovon 2002). Weergegeven is de relatieve dichtheid per vierkante kilometer. Rechts: Deze kaart is gebaseerd op het Punt Transect Tellingen project (PTT). Weergegeven is het gemiddeld aantal exemplaren per telroute. Routes waar de soort niet is waargenomen zijn apart aangegeven (geen landelijke dekking). (Bron: SOVON)

Drenthe

De Houtduif komt als algemene broedvogel voor in geheel Drenthe, vaak in hoge dichtheden. Alleen in de bossen rond Havelte is sprake van lagere dichtheden. De trend van broedvogels wijst voor Drenthe op een geringe afname in de monitoringsgebieden. Voor doortrekkende Houtduiven geldt dat de aantallen de laatste jaren zijn toegenomen.



Figuur 3.3.2 Voorkomen Houtduif (broedvogels en niet-broedvogels) in Drenthe. Bron: Sovon.nl



Figuur 3.3.3 Trend Houtduif (broedvogels) in Drenthe. Bron: Sovon.nl

3.3.3 Jachtseizoen

Op basis van de Regeling natuurbescherming, artikel 3.5, is de jacht op de Houtduif geopend van 15 oktober tot en met 31 januari. De jacht mag alleen plaatsvinden gedurende de periode van zonsopgang tot zonsondergang.

3.3.4 Jacht

De jachthouder doet datgene wat een goed jachthouder betaamt om een redelijke stand van de in zijn jachtveld aanwezige wild als bedoeld in het tweede lid te handhaven, dan wel, bij het ontbreken daarvan, te bereiken, en om schade door in zijn jachtveld aanwezig wild als bedoeld in het tweede lid te voorkomen.

Er zijn bij Houtduiven 3 factoren die een redelijke wildstand sterk kunnen beïnvloeden: bovenmatige predatie, biotoopverslechtering en weersomstandigheden.

3.3.5 Maatregelen ter voorkoming van schade

Gedurende het jachtseizoen kan door middel van de jacht eventuele schade door Houtduiven aan economische belangen worden beperkt.

De Houtduif is aangewezen als soort die in het gehele land schade veroorzaakt en staat daarom op de landelijke vrijstellingslijst. Hierdoor kan buiten de jachtperiode schade worden betreden zonder ontheffing. Gezien de

huidige omvang van de populatie mede in relatie tot de schade welke de Houtduif veroorzaakt bestaan er geen redenen om voor deze soort extra beschermende maatregelen te treffen.

3.3.6 Tellingen en monitoring

Houtduiven worden met de trendtelling door wildbeheereenheden geteld volgens een landelijk protocol. De resultaten hiervan worden door wildbeheereenheden gecontroleerd op juistheid, uniforme wijze van rapporteren, volledigheid en bruikbaarheid. Jaarlijks zorgt de faunabeheereenheid dat de data op provinciaal niveau wordt gepubliceerd. Deze gegevens kunnen een indicatie geven over de ontwikkeling van aantallen in de steekproefgebieden in het voorjaar. Ze geven geen informatie over de aantalsontwikkeling in het najaar. Die wordt sterk bepaald door de influx van trekkende Houtduiven.

Een belangrijk deel van de monitoring vloeit voort uit de verplichting in artikel 3.13 lid 1 op grond waarvan jachtaktehouders de FBE gegevens verstrekken over de aantallen dieren, onderscheiden naar soort, die zij hebben gedood. Door de FBE worden deze gegevens gevalideerd en gebruikt ten behoeve van een jaarlijks door de faunabeheereenheid te publiceren overzicht. Ze geven een indicatie van de aanwezigheid van wild en de inspanning van de jachtaktehouder

3.4 Haas (*Lepus Europaeus*)

Status: wildsoort

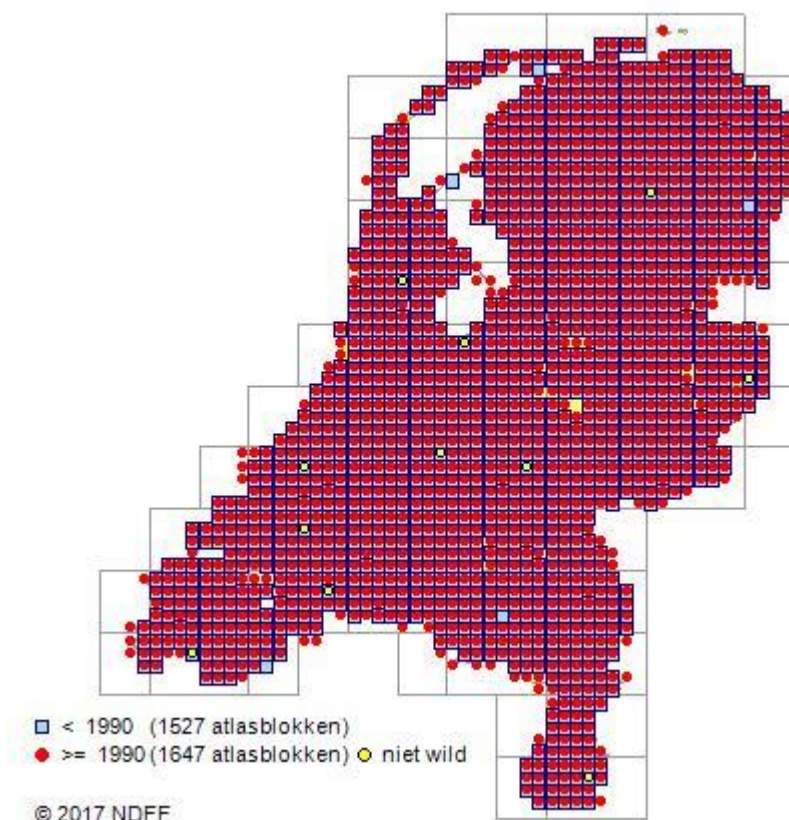
3.4.1 Soortbeschrijving

De Haas is een zeer algemeen voorkomende soort en wordt vooral aangetroffen in open en halfopen cultuurland. Hoge vegetaties, zoals uitgegroeid graan en maïs, worden nauwelijks benut. Op klei- en zavelgronden met veel akkerbouw en open landschap zijn de dichtheden hoger dan in kleinschalige landschappen op zandgronden of in bosgebieden. Echter een kleinschalige mozaïek van gewassen is gunstiger voor de hazenstand dan uitgestrekte monoculturen (Broekhuizen et al. 1992). De Haas heeft een solitaire leefwijze en is sterk plaatsgebonden. De grootte van hun leefgebied is gemiddeld 26 tot 38 hectare. De leefgebieden overlappen elkaar sterk en doorgaans treedt groepsvorming op, vooral bij het foerageren (Lange et al. 1994). Hierdoor kunnen er hoge aantallen per 100 hectare voorkomen. De hoogte van de hazenstand kan van jaar tot jaar sterk verschillen, vooral onder invloed van het weer en maaieregime. Natte omstandigheden bevorderen het uitbreken van parasitaire infecties. Afgezien van de gewone jaarlijkse verschillen, vertoonde de stand in de jaren zeventig landelijk gezien een dalende tendens. De oorzaak van die tendens ligt vermoedelijk in de intensivering en schaalvergroting en intensivering in de landbouw, verstedelijking en deels ook in natuurontwikkeling. In de jaren tachtig heeft de teruggang van de hazenstand niet doorgezet. Hoewel hazen vatbaar zijn voor een aantal dierziekten en parasieten (European brown hare syndrome, Tularemie en Coccidiosis) is er geen uitbraak geweest van een echte epidemie die de stand op grote schaal beïnvloedt.

3.4.2 Voorkomen en ontwikkeling Haas

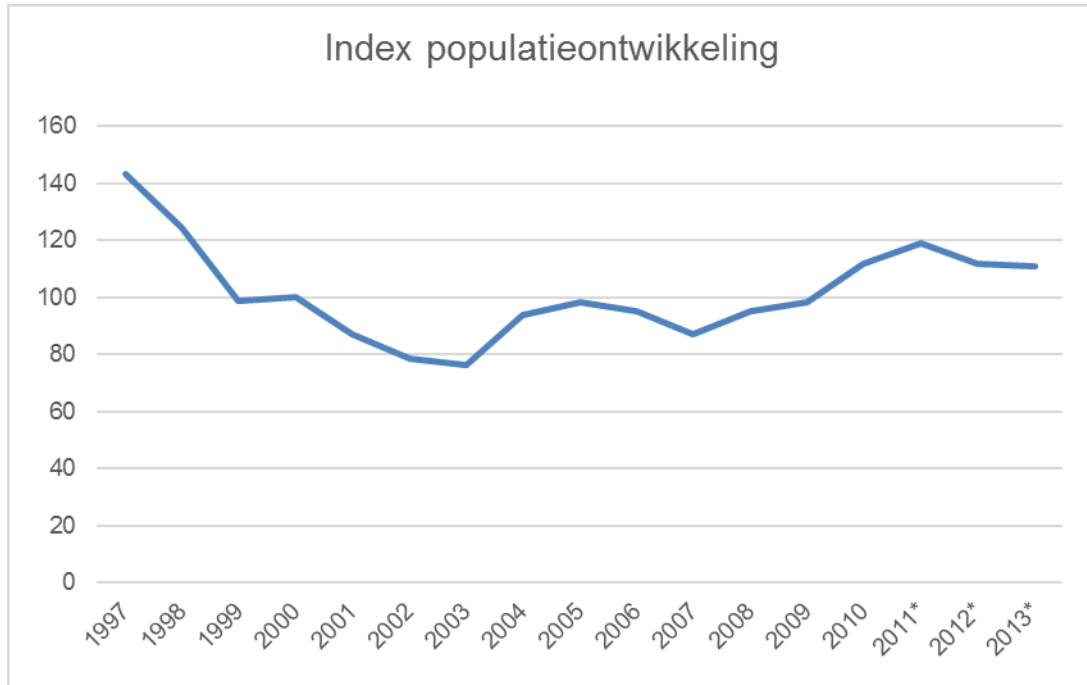
Nationaal

Het Haas is een wijdverspreide soort in Nederland. Hogere dichtheden komen in Nederland vooral voor op de klei- en zavelgronden zoals in en rond het rivierenlandschap.



Figuur 3.4.1 Verspreiding Haas in Nederland Bron: NDFF Verspreidingsatlas Zoogdieren.

Tevens is in het kader van het Compendium voor de leefomgeving gekeken naar de trend van de populatie van de Haas in Nederland. Hieruit blijkt dat de populatie stabiel is en over de laatste 10 jaar zelfs licht toeneemt.



Figuur 3.4.2 Geïndexeerde populatieontwikkeling van de Haas in Nederland in de periode 1997–2013 (bron: Compendium voor de leefomgeving)

Drenthe

Het Haas is in Drenthe, net als in de rest van Nederland, een algemeen voorkomende soort en wordt vooral aangetroffen in open en halfopen cultuurland (zie figuur 3.4.1). Voor de populatieontwikkeling ligt het in de verwachting dat deze gelijk is aan de landelijke trend.

3.4.3 Jachtseizoen

Op basis van de Regeling natuurbescherming, artikel 3.5 is de jacht op het Haas geopend van 15 oktober tot en met 31 december. De jacht mag alleen plaatsvinden gedurende de periode van zonsopgang tot zonsondergang.

3.4.4 Jacht

De jachthouder doet datgene wat een goed jachthouder betaamt om een redelijke stand van de in zijn jachtveld aanwezige wild als bedoeld in het tweede lid te handhaven, dan wel, bij het ontbreken daarvan, te bereiken, en om schade door in zijn jachtveld aanwezig wild als bedoeld in het tweede lid te voorkomen.

De hazenstand in een jachtveld is sterk afhankelijk van de kwaliteit van de biotoop, weersomstandigheden, bovenmatige predatie door Vos, Zwarte kraai en verwilderde kat en het beheer van landbouwgebieden. Hierop stemt de jachthouder zijn/haar afschot af. Lokaal zijn soms ook aanrijdingen van invloed op de hazenstand.

Jachthouder kunnen afspraken maken met grondeigenaren en grondgebruikers voor biotoopverbetering, aanpassingen van maaimethode en/of slepen van grasland in het voorjaar. Bovenmatige predatie kan worden aangepakt door gebruik te maken van de landelijke vrijstelling die geldt voor Zwarte kraai en Vos. Voor overige maatregelen zal altijd een afweging moeten worden gemaakt of deze binnen de wettelijke kaders mogelijk zijn en of deze ook economisch haalbaar zijn. Dit zal op jachtveldniveau moeten worden bepaald.

3.4.5 Maatregelen ter voorkoming van schade

Door bejaging van Hazen in het jachtseizoen wordt de soort niet alleen benut, maar ook eventuele schade beperkt. De wijze waarop dit plaatsvindt is aan de jachthouder in samenspraak met de grondgebruiker. Er zijn binnen Drenthe nauwelijks meldingen bekend van aanzienlijke schade door Hazen. Er is één schadegeval uit 2010, waarbij Hazen schade aanrichtten in een perceel met suikerbiet (Bron: Evaluatie faunabeheerplan Drenthe 2009–2014). Gedurende het jachtseizoen kan – bij dreigende schade – worden ingegrepen in de aantallen dieren. Om schade te voorkomen kunnen allereerst ook preventieve maatregelen worden ingezet, zoals beschreven in het Handboek Faunaschade van het Faunafonds.

3.4.6 Tellingen en monitoring

Hazen worden met de trendtelling door wildbeheereenheden geteld volgens een landelijk protocol. De resultaten hiervan worden door wildbeheereenheden gecontroleerd op juistheid, uniforme wijze van rapporteren, volledigheid en bruikbaarheid. Jaarlijks zorgt de faunabeheereenheid dat de data op provinciaal niveau wordt gepubliceerd. Deze gegevens kunnen een indicatie geven over de ontwikkeling van aantallen in de steekproefgebieden in het voorjaar. Deze trend geeft geen zicht op de trend in aantallen in het najaar. Het afschot wordt geregistreerd in een digitaal systeem.

Een belangrijk deel van de monitoring vloeit voort uit de verplichting in artikel 3.13 lid 1 op grond waarvan jachtaktehouders de FBE gegevens verstrekken over de aantallen dieren, onderscheiden naar soort, die zij hebben gedood. Door de FBE worden deze gegevens gevalideerd en gebruikt ten behoeve van een jaarlijks door de faunabeheereenheid te publiceren overzicht. Ze geven een indicatie van de aanwezigheid van wild en de inspanning van de jachtaktehouder.

3.5 Konijn (*Oryctolagus cuniculus*)

Status: *wildsoort en soort van de landelijke vrijstelling*

3.5.1 Soortbeschrijving

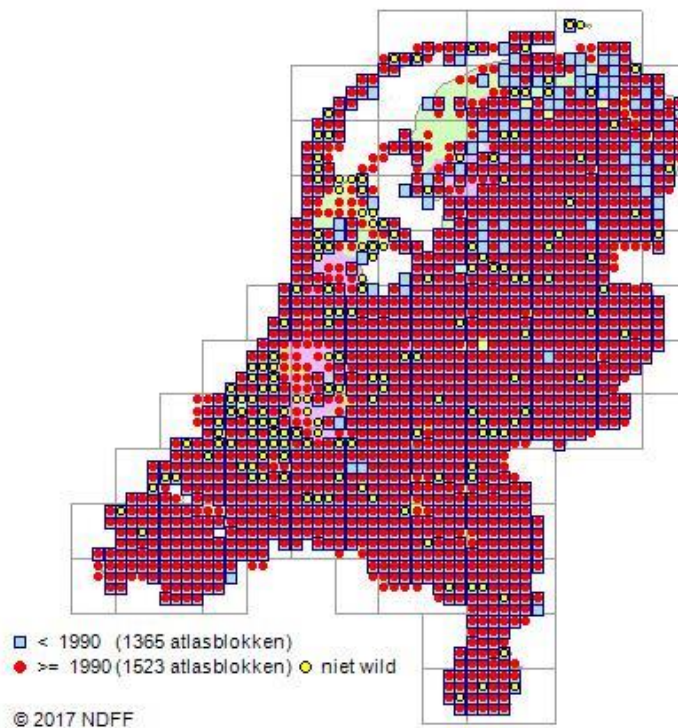
Het Konijn komt overal in Nederland voor. Hoge dichtheden worden aangetroffen op de hogere zandgronden en gebieden waar ze holen kunnen graven. Vaak leven konijnen in kolonies. In Nederland leven vele honderdduizenden konijnen tot mogelijk meer dan een miljoen. De aantallen kunnen door de hoge reproductie in korte tijd enorm toenemen. Ieder (moer)konijn kan jaarlijks al snel voor een tiental nakomelingen zorgen. De aantallen fluctueren ook sterk door sterfte middels een aantal virusziekten waaronder myxomatose. De populatie is hierdoor in het verleden gedecimeerd, maar inmiddels vindt in geheel Nederland een herstel van de populatie plaats door toenemende resistentie. Lokaal kunnen populaties verdwijnen door deze virusinfecties. Hierdoor kan de vegetatie sterk verruigen en biotopen ongeschikt raken voor hervestiging. Vogelsoorten die in konijnenholen broeden zoals tapuit en bergeend raken daardoor hun broedbiotoop kwijt. Konijnen worden geïpredeerd door Vossen, kraaiachtigen en ook door verwilderde huiskatten en verschillende soorten marterachtigen.

Anders dan bij hazen staan konijnen minder onder invloed van de landbouw. Ze leven in bosrijke gebieden, duinen, opgespoten terreinen, heidegebied, schrale graslanden, braakliggend gebied, zandvlaktes en taluds van dijken en ander infrastructuur. Ook op begraafplaatsen, sportvelden, vliegvelden en in stedelijk gebied komen konijnen voor (Bron: Zoogdierverseniging).

3.5.2 Voorkomen en ontwikkeling van het Konijn

Nationaal

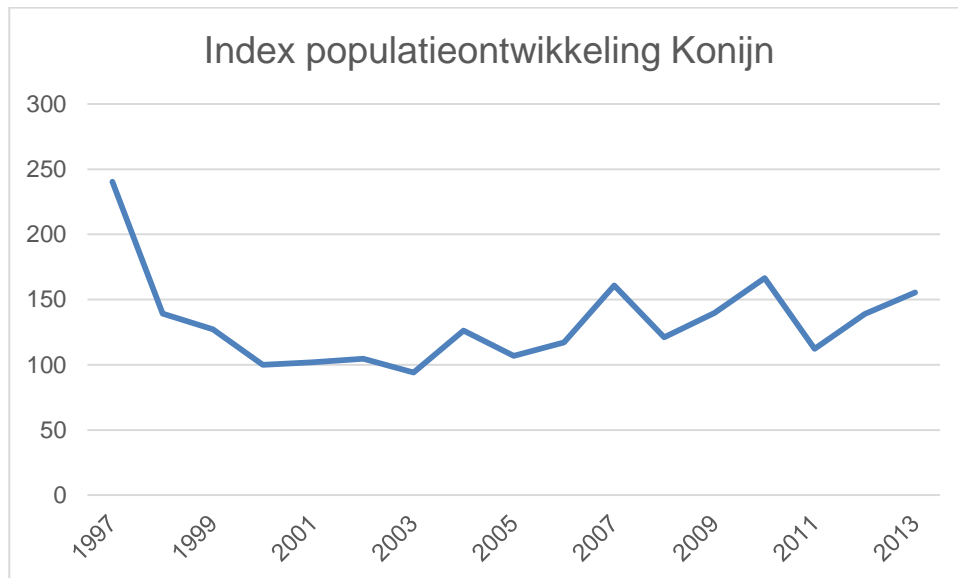
Het konijn komt in heel Nederland algemeen voor maar kent grote fluctuaties door Myxomatose en VHS. Voor sommige gebieden is dat dramatisch geweest. Niet alleen is daar het konijn als voedselbron verdwenen uit de voedselketen, maar ook begraasde zeldzame duinvegetatie is hierdoor overgroeid geraakt met struweel. De aantallen konijnen lijken de afgelopen tien jaar in Nederland weer toe te nemen. Zowel de afschotstatistiek wijst daarop als de cijfers van het CBS.



Figuur 3.5.1 Verspreiding van het Konijn over Nederland (Bron: NDFF Verspreidingsatlas Zoogdieren).

De afschotstatistiek geeft een landelijk beeld. Lokaal kunnen aantallen sterk verschillen. In sommige jachtvelden zijn ze helemaal verdwenen en wordt door de decimering van de stand het konijn in veel jachtvelden niet meer bejaagd. In andere jachtvelden kunnen aantallen sterk toenemen en vindt schadebestrijding plaats.' (Bron: jagersvereniging.nl)

Uit de gegevens van het NEN, blijkt dat er inderdaad de laatste jaren weer sprake is van een herstel van de populatie.



Figuur 3.5.2 Geïndexeerde populatieontwikkeling van het Konijn in Nederland in de periode 1997–2013 (bron: Compendium voor de leefomgeving)

Drenthe

Konijnen komen in heel Drenthe voor (Zoogdierverseniging, 2016). De voorkeur gaat uit naar gebieden waar ze hollen kunnen graven zoals op de zandgronden of in taluds van spoordijken, dijken, wegbermen of andere drogere plekken. De verwachting is dat de trend in Drenthe gelijk is aan de landelijke trend, al zien we wel in delen van Drenthe dat de populatie nog laag is (figuur 3.5.1).

3.5.3 Jachtseizoen

Op basis van de Regeling natuurbescherming, artikel 3.5 is de jacht op het konijn geopend van 15 augustus tot en met 31 januari. De jacht mag alleen plaatsvinden gedurende de periode van zonsopkomst tot zonsondergang.

3.5.4 Jacht

De jachthouder doet datgene wat een goed jachthouder betaamt om een redelijke stand van de in zijn jachtveld aanwezige wild als bedoeld in het tweede lid te handhaven, dan wel, bij het ontbreken daarvan, te bereiken, en om schade door in zijn jachtveld aanwezig wild als bedoeld in het tweede lid te voorkomen.

In geval van een lage stand in een jachtveld is dit vrijwel in alle gevallen te wijten aan de gevolgen van de binnen de populatie aanwezige ziekten zoals myxomatose en VHS. Dit is meestal een tijdelijk effect en Hier kunnen weinig maatregelen tegen worden getroffen. Indien de dieren een bepaalde mate van immuniteit hebben ontwikkeld zal de stand geleidelijk weer toenemen. Andere oorzaken voor een lage stand kunnen zijn het lokaal opzetten van het grondwaterpeil of een verhoogde predatiedruk.

Naast, of bovenop, de gevolgen van besmettelijke ziekten, kan bovenmatige predatie een gunstige wildstand in gevaar brengen. In deze gevallen kan predatie, en met name predatie door de vos, worden bestreden.

3.5.5 Maatregelen ter voorkoming van schade

Door de landelijke vrijstelling komt konijnenschade in principe niet meer in aanmerking voor een tegemoetkoming door het Faunafonds. Gegevens over schade ontbreken hierdoor. Gedurende het jachtseizoen kan door middel van de jacht eventuele schade door wild aan economische belangen worden voorkomen. Buiten het jachtseizoen geldt voor het konijn dat deze soort landelijk is vrijgesteld ingeval van dreigende of optredende schade. Doordat konijnen in korte tijd snel kunnen toenemen is tijdig handelen belangrijk.

Voor afschot van Konijnen met geweer en het gebruik van kunstlicht is een ontheffing noodzakelijk. Dit valt buiten de reikwijdte van dit faunabeheerplan.

3.5.6 Tellingen en monitoring

Konijnen worden met de trendtelling door wildbeheereenheden geteld volgens een landelijk protocol. De resultaten hiervan worden door wildbeheereenheden gecontroleerd op juistheid, uniforme wijze van rapporteren, volledigheid en bruikbaarheid. Jaarlijks zorgt de faunabeheereenheid dat de data op provinciaal niveau wordt gepubliceerd. Deze gegevens kunnen een indicatie geven over de ontwikkeling van aantallen in de steekproefgebieden in het voorjaar. Ze geven geen informatie over de trendontwikkeling in het najaar

Een belangrijk deel van de monitoring vloeit voort uit de verplichting in artikel 3.13 lid 1 Wet natuurbescherming op grond waarvan jachtaktehouders de FBE gegevens verstrekken over de aantallen dieren, onderscheiden naar soort, die zij hebben gedood. Door de FBE worden deze gegevens gevalideerd en gebruikt ten behoeve van een jaarlijks door de faunabeheereenheid te publiceren overzicht. Ze geven een indicatie van de aanwezigheid van wild en de inspanning van de jachtaktehouder.

Conform de wet is iedere jachtaktehouder verplicht afschotgegevens te registreren. De jachthouder heeft in deze registratie een coördinerende rol. Afschotgegevens worden door de wildbeheereenheden verzameld en per wildbeheereenheid gevalideerd en staan aan de basis voor het provinciale overzicht waarover jaarlijks door de provincie Drenthe wordt gerapporteerd. De registratie gebeurt in een digitaal systeem.

4 Literatuur

Onderstaande literatuur is gebruikt voor dit plan en/of het onderliggende Faunabeheerplan 2014-2019 en beperkt zich tot de wildsoorten.

- 1 Boele A., Van Bruggen J., Van Dijk A.J., Hustings F., Vergeer J.-W. & Plate C.L. 2011. Broedvogels in Nederland in 2009. Sovon-monitoringsrapport 2011/01. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- 2 Bremer L. van den , Schekkerman H., van der Jeugd H., van Roomen M., van Winden E. & van Turnhout C. 2015. Populatieontwikkeling Wilde Eend, Krakeend, Kuifeend en Tafeleend in Nederland: wat weten we over de achtergronden? Sovon-rapport 2015/65, CAPS-rapport 2015/01. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- 3 Broekhuizen S., B. Jenster & F. Leeuwenberg, 1992. Haas. *Lepus europaeus* Pallas, 1778. In: Broekhuizen et al. (eds.). Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht: 322-327.
- 4 Bijlsma R.G., F. Hustings & C.J. Camphuysen, 2000. Avifauna van Nederland, deel 2, Algemene en schaarse vogels van Nederland. GMB/KNNV, Haarlem/Utrecht.
- 5 Cramp S. & K.I. Simmons, 1978. Birds of the Western Palearctic, vol. 1. Oxford University press, Oxford.
- 6 Cramp S. & K.I. Simmons, 1980. Birds of the Western Palearctic, vol. 3. Oxford University press, Oxford.
- 7 Cramp S. & C. Perrins, 1996. Birds of the Western Palearctic, vol. 6. Oxford University press, Oxford.
- 8 Drees, J.M. 1992. Konijn, *Oryctolagus cuniculus*. In Broekhuizen et al. (eds.). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- 9 Dijk, van A.J., Boele A., Hustings F., Koffijberg K. & Plate C.L. 2008. Broedvogels in Nederland in 2006. Sovon-monitoringsrapport 2008/01. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- 10 Dijk A.J. van, Boele A., Hustings F., Koffijberg K. & Plate C.L. 2009. Broedvogels in Nederland in 2007. Sovon-monitoringsrapport 2009/01. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- 11 Dijk A.J. van, Boele A., Hustings F., Koffijberg K. & Plate C.L. 2010. Broedvogels in Nederland in 2008. Sovon-monitoringsrapport 2010/01. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- 12 Groot Bruinderink, G.W.T.A., J.B.M. Thissen, C. Achterberg, M.E.A. Broekmeyer en S.A. Westra, 2011. Evaluatie van twee generaties Faunabeheerplannen. Zoogdierverseniging rapport 2011.25, Zoogdierverseniging Nijmegen.
- 13 Lange R., P. Twisk, A. van Winden & A. van Diepenbeek, 1994. Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

Nuttige links

- Provinciaal beleid en teksten POV + reactienota
<http://www.provincie.drenthe.nl/onderwerpen/natuur-milieu/losse-pagina'/wet/>
- Een betere biotoop begint bij jezelf
<https://www.jagersvereniging.nl/content/uploads/2016/08/De-Jager-10-2016-Biotoopverbetering-Insectenhotel.pdf>
- Biotoopverbetering
<http://wbesusterengraetheide.nl/wildbeheereenheidsusterengraetheide/biotoopverbetering>
- Preventieve middelen (BIJ12)
<http://www.bij12.nl/bij12units/faunafonds/faunaschade-preventiekit-fpk/ganzen/>